

طراحان هجائی

کاریکاتوریست های معاصر را می توان بدو دسته بزرگ تقسیم کرد :

اول طراحان شاد چون « دوبو » « بلوس » و « پنیه » و سپس طراحانی که بدلیل ماهیت طرحشان قابل توجه اند و هزل واقعی گرافیک توسط آنها آفریده شده است . شوخی هائی عجیب ، غیرعادی ، کم نظیر و بالاخره شوم ، هزل آنها را می سازد . اما اگر این هزل خنده آور نیست دلیل آن نمیشود که طرح آنان عجیب و جالب هم ننماید . از گروه اخیر میتوان « موز » ، « شاوال » ، « آندره فرانسوا » ، « بوسک » و « سینه » را نام برد . در این مقاله شما را با بزرگترین طراحان هجائی یا با اصطلاح خارجی کاریکاتوریست های معاصر و آثار آنان آشنا می کنیم :

دوبو

تردیدی نیست که « البر دوبو » طراح است ارژینال . هرچند او بوجود آورنده توده در هم نیست و قبل از او « گوستاودمه » در قرن ۱۹ توده تراژیک و عجیب را خلق کرد اما « دوبو » آفریننده توده ای کمیک و احمق است و جمعیت در قلم اوست که جان میگیرد و به عنوان یک شاخص معرفی می شود . « دوبو » خیلی تحت تاثیر « بروگل » ، « بوش » ، « کالو » و حتی « گویا » است . در ۱۹۰۵ در ماری متولد شد . از آن زمان که توانست دانشکده هنر های زیبای « مون پلینه » را بباید رساند ، مقیم پاریس شد و در کوزه « سیورژ » درخانه ای پر از کلاه گیس و ریش های مصنوعی که در الهام او تاثیر بسیار دارد اقامت گیرد . در طرحهای « دوبو » عظمت جمعیت و دقت در جزئیات بچشم میخورد و اغلب کمپوزیسیون هایش کمتر از ۱۵۹ پرسوناژ ندارد و این رکوردی است پایدار که از « دوبو » بجای مانده است . تمی که دوبو در آن بیشتر کار کرده و آلبومی رابه آن اختصاص داده « ترن » است . « دوبو » حداکثر خنده را در این موضوع می آفریند . ترن های او دایره وار می چرخند که معمولا پانسمان شده اند . دودکش ها با نخ بیکدیگر وصل شده دود از فاصله آنها بیرون می زند . ترن راگام مانند یک بالکن باگلدان تزئین می کند . این گره ها و وصله ها چیزهائی است که « دوبو » زیاد به آنها تکیه می کند . با آن زوج مشهورش : مرد کوچولوی سبیلو با شاپوی ملون وزن خیلی چاق ، بزرگ و پرمو ،

تیپ های مختلفش او را بسوی استیک « بروگل » می کشاند . فرم زنهایش هرگز تغییر نمیکنند . پلیس هایش ابله اند و سربازانش وحشتناک و موجوداتی دارد که بصورت یک روباه تغییرشکل یافته اند . پرسوناژ هایش شلوارهائی می پوشند که یا خیلی بلند است یا خیلی کوتاه و « دوبو » برای ایجاد خنده آنقدر به این جنبه ها تکیه کرده که گاه از بیننده دایمی آثارش بیش از یک لبخند ساده نمی تواند بگیرد . این مصور کننده داستانهای مضحک « بالزاک » و « دن کیشوت » و آفریننده واقعی افسانه های خدایان با آن ترن مضحکش ، راه تازه ای بوجود آورده و ازدید جدیدی خنده می سازد .

بلو

« بلو » در سال ۱۹۱۱ در « بوکوژ » بدنیا آمده و کارش را از هزل و نقاشی می سازد . کار هنری اش را از ۱۹۴۴ آغاز کرد . او موجود فریبنده ای را می آفریند . کلماتین عزیز ! کلماتین عزیز که در آرایشگاه پاهایش را در شوار می گذارد تا گرم شود . او از اینکه در مقابل تلویزیون بوسیده شود امتناع می کند ، مبادا بازیگر تلویزیون او را ببیند ! « کلماتین » در بین والدینی قرار گرفته که بسیار روشنفکرند و با یک لبخند ، سورپریز پارتی های او را « اگر دو نفری هم باشد » قبول می کنند . طرح های مطایبه آمیز « بلو » غالبا نشاط انگیزند و بیننده با دیدن کاریکاتورهایش خود را در یک حالت شادمانی کامل می یابد . در دنیای « بلو » همه چیز جنبه نشاط دارد . طرحهای رابطه ای است بین تصاویر « دوبو » و طراحان شاد امروز و از طنزی ساده و سهل و خالی از ابهام ساخته شده است .

پینه

« ریموند پینه » در سال ۱۹۰۸ در پاریس متولد شد . او آفریننده زوج عاشقی است که خیلی مشهورند . شاعری با مو های بلند و ملون سیاه و دختری با کلاهی پر از گل که از لانه رندگان خارج میشود . مخلوقاتش نه شادند و نه مضحک و شاید کمی یکتواخت باشند ولی بدلیل پرسناژ های قشنگش « پینه » در ردیف اول طراحان قرار می گیرد . او سالهاست که محبوبیتی پایدار یافته و در اغلب جشن ها و مراسمی که بافتخار یک میهمان عالیقدر خارجی در پاریس تشکیل میشود عروسکهای که از روی پرسناژ های « پینه » ساخته شده بنمایش گذارده میشود . این امر میزان علاقه فرانسه را به « پینه » میرساند . کار های مطبوع و جاذب غیر هزل ، یگانه این طراح سوررئالیست ما را بدنای فانتزی و پاک مملو از لذت و خوشی میبرد . پینه طرحهایش را باظرافت یک شعر عرضه میکند .

یکی از کارهای «دوبو» نقل از مجله «فوریر دایجست»

بسیار از هنرمندان در این زمینه به کارهای خود پرداخته و در این زمینه آثار بسیار ارزشمندی را خلق کرده‌اند. در این میان می‌توان به آثار «بلو» اشاره کرد که در این زمینه یکی از بهترین و جذاب‌ترین آثار است. بلو در این زمینه به کارهای خود پرداخته و در این زمینه آثار بسیار ارزشمندی را خلق کرده‌اند. در این میان می‌توان به آثار «بلو» اشاره کرد که در این زمینه یکی از بهترین و جذاب‌ترین آثار است.

یکی از کارهای «بلو»

از : کوکری نیکی (۱۹۴۳)

طرح صورت «کوکری نیکی» (ساکالوفد کوری لوفد کویری یانف)

«ایوان لوران» میخواست «شاوال» Cheval

بمعنی اسب. را برای کاریکاتور هایش انتخاب کند، اما اشتباه ناشر Cheval مشهورش کرد. در سال ۱۹۱۵ در «پوردو» متولد شد و تحصیلاتش در دانشکده هنرهای زیبای همانجا بود. بعد پیاریس آمد و در رشته حکاکی کار کرد و از این آثار در سال ۱۹۵۰ نمایشگاهی ترتیب داد. اولین طرحهای هجائیش در سال ۱۹۶۴ بچاپ رسید. یکسال مریض شد و در اینحال نیز کاریکاتور میکشید. پس از آن دیگر قادر نبود که کاریکاتور بسازد. او بدون تردید تحت تاثیر «گس بوفا» و بعد «مارسل کاپی» است، طراح اوایل این قرن که زود در فراموشی افتاد. طرحش نخست خشن بود، کم کم ملایم می شود و غمگین، اما سبک شخصیاش را کاملا حفظ می کند. «شاوال» مثل «موز» آفریننده بزرگ شوخی هاست. صیادی که بلباس خرگوش درآمد، روپوش سگی که بایک خودنویس تزئین شده، نگهبانی که برای زندانیان ویلن میزند، از داستانهای «کنک» در آثارش بسیار میتوان یافت: وکیل مدافع برای دفاع از موکلش که بین دو نگهبان نشسته مشغول قلمبه گوئی است و متهم در آخرین تصویر، بیانند یک مصروع وکیل را باغوش می کشد، شخصی که تله ای در انبار قرار میدهد و در بازگشت شیری را در تله می بیند و گوریلی که زن شکارچی را می رباید و شکارچی هم با ربودن جفت گوریل تلافی میکند. در طرحهای «شاوال» یک چاشنی از شیطنت هم هست. بابائونولسی که بسببش چرخ بسته و یا نقاشی که برای کشیدن علامت رانندگی تقاطع راه، مسلط بر منظره است که تقاطع یک دو راهی را نشان میدهد. کاریکاتورهای «شاوال» تلخ است، اما «مکابر» نیست و با اینهمه در هزل سیاه چند اثر جالب دارد از آن جمله اند تصویر یک مسلسلچی که بیانند یک عکاس محکومش را تیرباران میکند.

موز

«موز» که اسم حقیقی اش «موئیز دوپون» است در سال ۱۹۱۷ بدنیای آمده و تا سال ۱۹۴۳ در تورن مدیر مدرسه بود و شبها هم در دانشکده هنرهای زیبای «تور» درس میخواند.

در اواخر سال ۱۹۴۵ پیاریس آمد و در یک موسسه انتشارات مشغول کار شد. با دیدن آلبوم طرحهای «استین برك» کاریکاتوریست آمریکائی خود را وقف طرحهای هجائی کرده و از اینراه هرگز باز نگشت و در کارش خیلی زود منفرد شد. همان کاریکاتور سیاهی که امروز خیلی رایج شده است، هزل سیاه نزد اوست که به عظمت میرسد. هزل سیاه

«شاوال» یا «موريس هانری» پرحادثه و آلوده بجهات غیر طبیعی است. حتی هزل سیاه «آندره فرانسوا»، عمق آثار وی را ندارد. «موز» بما بشریتی وحشتناك و خونخوار را معرفی می کند و آن خشونت و توحش موجود در اطاقهای گاز و استنطاق را نشان میدهد. این آفریننده بزرگ شوخیهای «مکابر»، خیلی دوست دارد آن لحظه ای را بکشد که حادثه میخواهد اتفاق بیافتد. تم هایش بی شمار است مثل عابری که بی تفاوت از کنار مفروق می گذرد سیاه پوستی که دروانی پر از آب سیاه استحمام میکند و بجهای که بیک پیشآهنگ پیر برای عبور از خیابان کمک می کند و بالاخره مسیحیونی که جلو شیرهای گرسنه رها شده و مشغول خوردن شیرها هستند. اگر گرایش طراحان جوان را بررسی کنیم «موز» صاحب مکتبی است در سال های ۱۹۵۲-۱۹۵۰. بجای کاریکاتورهای معمول زمان که شوخی و مزاح در آن زیاد بود و جراید عادت بچاپ آن کرده بودند «موز» کاریکاتورهایش را معرفی کرد، کاریکاتور هائی که که از لحاظ عمق و معنی بهیچوجه قابل مقایسه با کاریکاتورهای پیشین نبود.

فرانسوا

«آندره فرانسوا» در سال ۱۹۱۵ در رومانی متولد شد. ماهیت طرحش جایگاهی استثنائی بین سایر طراحان باو میداد. از اینکه او رادر شمار کاریکاتوریست ها باید گذاشت یا نقاشان تردید میشود، ولی دقت در مجموعه آثارش طرحهای جدی و هزلی و صفحات رنگی اش نمایاننده گرایش او به کاریکاتور است. او موقعیتی خاص دارد و با اینکه هرگز با «پاری ماچ» همکاری نکرد ولی برای آفیش ها طرحهایش، مشهورتر از سایر طراحان شد. او خیلی تحت تاثیر «استین برك» است و همینطور «کلی»، «گروسه»، «رائول»، «شاگال» و بالاخره «دوفه». پرسوناژهایش با دهان بزرگ و چهره های تاریك خیلی زود شناخته میشوند. تمهای او عبارتند از: شوالیه ها، بچه ها، حمام کننده ها، نیمکت ها و آتلیه آرتیستها. «آندره فرانسوا» احتیاجی به توضیح و نوشته برای کاریکاتور هایش نمی بیند، نه برای سری افراد خال کوبی شده اش و نه در سری طرحهایی که برای انواع تخت خواب کشیده. در «هزل سیاه»، «آندره فرانسوا» آثار با ارزشی دارد. «هزل سیاه» او آدم را واقعا مجاله میکند: مردی که در سینما باشمشیر سرزنی را که کلاهش مانع دیدن او هست قطع می کند، نقاشی که در ساحل رودخانه مشغول کشیدن مفروق است و بالاخره ماری که زن بافنده ای را خورده و به جای او خوابیده.

«آندره فرانسوا» اول به دانشکده هنرهای زیبای بوداپست رفت و از سال ۱۹۳۱ تحصیلش را در پاریس ادامه داد. اولین کاریکاتورش در سال ۱۹۳۹

ALORS BLAISE
CES VACANCES ?

COMPLÈTEMENT
RATÉES !

یکی از کارهای «بوسک»

BOSK

Pyret

یکی از کارهای «پینت»

منتشر شد و همکاری اصلی‌اش با مطبوعات از سال ۱۹۴۵ آغاز گشت. با روزنامه های « فرانس دیمائز » ، « ساندی سوار » و « ایسی پاری » همکاری کرد و بیست روی جلد هم برای « پانچ » کشید و همین طور برای مجلات آمریکائی « هالیدی » ، « اسکوار » و « نیویورکر » طرحهای جالبی تهیه کرد و « نیویورکر » طرح هیچ فرانسوی را غیر از او چاپ نکرد. آلبوم های زیادی از طرحهایش منتشر شده ، چه مستقل و چه به اتفاق « شاول » و « موز ». نقاشی هایی که برای بچه‌ها کشیده و کتاب هایی که مصور کرده جای مهمی در آثار او دارند .

بوسك

« ژان موريس بوسك » بسال ۱۹۲۴ در « نیم » متولد شد. تحصیلش در همان شهر بود . چهار سال در هندوچین جنگید ، بعد در ملك پدرش کار کرد . يك سال و نیم مریض شد و این مدت فرصتی بود تا کاریکاتور بکشد . بدون آن که طراحی کرده باشد ، او ۶۰۰ طرح در چند ماه کشید و همه را دور ریخت و فقط ۴۹ تارا نگهداشت . سپس به پاریس آمد تا به « پاری ماچ » طرحهایش را معرفی کند . این مجله در سال ۱۹۵۲ يك صفحه کامل به او اختصاص داد . این شخص که استیلتش را خیلی زود یافته بود موفق به اعجاز شد و دیرری نکشید که « پاری ماچ » ۲۵ صفحه مختص او کرد . پرسوناژ های « بوسك » کوچک هستند و اخمو با دماغ دراز و شبیه هم . نظامی‌ها جایگاه مهمی در آثارش اشغال کرده‌اند . از سربازها ژست های ابلهانه مکانیک‌واری درست کرده که بدون هدف و با نظم کامل در فضای وسیعی رژه میروند ، خواه دنبال يك ژنرال باشد و یا ماشینش نشکش . « بوسك » موزیسین ها را نیز با دید جدیدی نشان میدهد و رجال سیاسی هم مورد توجه او هستند و آلبومی را مخصوص آنها کرده . در این آلبوم « بوسك » حوادث ناگواری را که برای يك دیکتاتور پیش می‌آید وصف می‌کند .

سینه

« موريس سینه » متولد سال ۱۹۲۸ در پاریس است . میتوان گفت که او « برنارد بوفه » در طراحی هنرلی شده است . عبارت دیگر « سینه » مثل « برنارد بوفه » جامعه امروز را مدل کارهایش قرار داده است . « مارسلامه » بر مجموعه کاریکاتور های او مینویسد : « من نه تنها با هنر کمیک « سینه » سرگرم شده بودم ، بلکه آن حقیقت های تلخ و ناگوار را در خودم حس میکردم . تصور میکنم ذکر و شرح این صفات سیاه ، وحشی و غمگین ، بی نظم و آشفته و از طرفی زیبایی کاریکاتور های « سینه » برای همه دلپذیر باشد . اما وصف این صفات برای بیان کیفیت هزل او کافی نیست ، مهم عبارت است از عدم اقدام او در انتخاب سوژه ، جسارت در انتخاب سوژه های تلخ ، سیاه ، و رسواکننده ، و پشت پا زدن به هر قراردادی است که او را محدود کند . زیرا نقاشان هر اندازه بی‌باك باشند از قرارداد های محدود کننده‌ای

اطاعت کرده و از دست زدن به بعضی « تابوها » خودداری میکنند ، پرسوناژ های « سینه » شرورند و آزار دهنده ، ضرب‌المثل ها ، پاپ‌ها و گریه‌هایش مشهورند . گریه‌هایی که به انواع مختلف معرفی شده‌اند : روی دستمال ، بشقاب ، کارت پستال و گلدان . او با کمال راحتی به نظامی ها و کشیش‌ها توهین میکند و طرح هایش گاه به سگس و خون آمیخته میشود . از طرحهای مشهورش : پیرزنی که به آدم بدون پاقتد می‌دهد بشرطی که خوب باشد ، کوری که با تابلوی کمک به کوران تصادم می‌کند و زنی که سرشورس را مثل هندوانه بریده و نان رابه خون او فرومی‌کند و میخورد و بالاخره آن سری‌کار های که با تسلط فراوان برای خودکشی کشیده نظیر خودکشی با « گیوتین » ، چرخ گوشت و جوش اکسیژن .

کوکری نیکی

« کوکری نیکی » مرکب از حروف نام خانوادگی سه نقاش و کاریکاتوریست مشهور شوروی : « کوپری یانف متولد ۱۹۰۳ ، کری لوف متولد ۱۹۰۲ و ساکالوف متولد ۱۹۰۴ » که با اتفاق کار میکنند و اگر گاهی بتهائی هم کار کنند باز در آخر کار فقط « کوکری نیکی » است که امضاء میگردد . هر سه شاگردان مدرسه « آردکوراتیو » مکو بوده‌اند . بنظر میرسد که همکاری مشترک آنان از ۱۹۲۴ با کشیدن کاریکاتور هائی برای جراید شوروی آغاز شده باشد . کتابهای بسیاری توسط آنها مصور شده و به تهیه مجسمه ها و عروسکهای هجائی نیز پرداخته‌اند .

کشیدن آفیش های سیاسی را از ۱۹۳۰ برای خبرگزاری تاس آغاز کردند . این طراحان در طی همکاری مشترک خویش باخذ جوایز فراوانی نائل آمده‌اند . در سال ۱۹۴۲ جایزه استالینی بآنها اعطاء شد و در سال ۱۹۷۷ در نمایشگاه بین‌المللی پاریس و در ۱۹۵۸ در نمایشگاه جهانی بروکسل طرحهایشان مدال گرفت . نمایشگاههای متعددی از کاریکاتوران هایشان در گالری هنری شوروی برپا شده است و اغلب آنها در موزه های مهم شوروی نگهداری می‌گردد .

کاریکاتور های « کوکری نیکی » در پرآودا ، ستاره سرخ و مجله فکاهی « کورکودیل » چاپ می‌شود . تم اصلی کاریکاتورهایشان روی موضوعات سیاسی و اجتماعی است و شهرت اصلیشان روی کاریکاتور هائی است که علیه رژیم نازی و سران آن تهیه کرده بودند : طرحهائی محکم با طنزی تند و در نهایت قدرت و خشونت . و آثار بعدیشان نیز کاملاً تحت تاثیر این کارهاست .

« کوکری نیکی » آثار بااصطلاح جدی نیز فراوان دارند مانند تابلو های مشهور « پایان » که در آن آخرین ساعات زندگی هیتلر و همراهان او در پناهگاه زیرزمینی در برلن مجسم گردیده است .